

er Zwolse synode, de bekende kwestie (wat dr Jaspers schrijft ons de heer m:

Oct. 1946 komt zo "nlijke censuur" die t kort een gebeurte-

ing van een studie- spreker de leer- ht.

met een commissie dering niet door te

kes spreekt over de schillende mensche- iard of niet?

afgehouden van het d nog gezegd: denk z e tucht blijft:

ijt meer te betuigen dering als ik maar e censuur?"

ediscrimineerd van- ocratische. K. S.

VIJSBEGEERTE.

nengekomen briefes ad is afgedrukt het adelijke vergadering ming) van misver- voegd worden, dat e opvatting tander bleef ers der Sta- d. Ter vergadering lers uiteraard on- n echter mijn be- t weggevalen fogelijk kom ik bis als het verslag van publiceerd.

B. HOLWERDA

!!

p Java schrijft m- elpredikers aldaar ons land vertoefde d te vinden tijdelijk n te verlaten, om ijke verzorging te

heeft dringend be- rgers; voor de li- ts een predikant be- kkelijk indenken wat liking, bijbelkringen asis Bink bij Holla- toe. Daar vertoeft e soldaten aan w- gevoegd; men heeft naar de kerk gaat van de Papoea- estelijk verkijnen' er geen taak en i moeten dan offen en onze jongens d- slaten om het vader- recht op elken Zo- kondigen. Staat de

naar geven en zie- em vraagt tot spor-

n onze predikanten Koningsberger z- chaar wil stellen.

ILDE.

veg 12, Heerenvee-

avond van de kom-

ava, een gezelschap

ig om het land de-

was geen officieel

zoek van Dr Van

n zaken in de Val

Er werd officieus vanaf den eersten dag, dat de Hollanders op Java terug kwamen, geknoeid in alle opzichten. Met Soekarno en zijn satellieten wilde de Nederlandsche regering niets te doen hebben, maar in Indië dachten de heeren er anders over en officieus sloegen ze aan de praat met Quislings en revolutionairen.

Nu zijn we dan zoo ver, dat er ook officieel voor Soekarno wordt gecapituleerd. Voor den grootsten collaborateur, waarover Japan heeft beschikt. Voor den man, die verantwoordelijk is voor het feit, dat duizenden Europeanen, Chinezen en Inheemschen in de periode na de Japansche capitulatie den marteldood stierven. Die er nog tienduizenden gevangenen houdt om als koopwaar te dienen bij het afdwingen van concessies. Want al wordt dit ontkend, de feiten bewijzen, dat de evacuatie voortging of stakte in nagenoeg gelijk tempo als de onderhandelingen dit deden.

Prof. Schermerhorn heeft verklaard bereid te zijn ook met Soekarno als leider van de indonesische delegatie te onderhandelen. Daarmede heeft hij het gezelschap Koets, dat Soekarno bezocht, al weer overtroefd, want nu is het officieel.

Dit alles hebben we nu, als we de redevoeringen van den heer Van Mook te Pangkal Pinang en de verklaringen van Prof. Schermerhorn goed begrijpen, toe te schrijven als een „geleidelijke ontwikkeling van inzicht“.

Ook de reis van het gezelschap Koets heeft — aldus de heer Van Mook te Pangkal Pinang — „bijgedragen tot het totale inzicht“.

Toch heeft dat bezoek van de heeren aan Soekarno heel wat menschen aan het schrikken gebracht. Dus toch..... Soekarno!

Die schrik kwam echter te laat. Het stond reeds meer dan een jaar geleden vast, dat het dien kant op zou gaan, sedert de heeren Van Mook en Van der Plas op Java voet aan wal zetten. Indien namelijk hun beleid bestendigd zou worden. En dat beleid is bestendigd, dank zij het kabinet Beel.

De R. V. D. te Batavia, waarvan de heer Van Mook te Pangkal Pinang ten onrechte beweerde, dat deze geen regeringspropagandadienst was, heeft een zonderlinge, maar leerzame toelichting gegeven op het bezoek aan Soekarno.

We lezen dan d.d. 16 October j.l.:

„Men weet, dat het bezoek hetwelk het gezelschap Koets, gedurende de reis van dit gezelschap aan het republikeinsch gebied, aan Soekarno bracht, nogal wat stof heeft doen opwerpen, niet het minst in Nederland, waar men, naar steeds duidelijker blijkt, niet in staat is de snelheid bij te houden, waarmee gedurende den laatsten tijd het beeld der werkelijkheden zich uit de neveln van misverstand los maakt“.

Ziezoo, die zit, zal de schrijver gedacht hebben. Daar kan „men“ in Nederland het mee doen. We lezen juist, dat de laatste trein met Rapwi-evacuees uit het binnenland te Batavia is aangekomen. Dat betreft diegenen, wier interneering door den Jap door de „repeoblik“ met 14 maanden is verlengd. Nu zijn er nog tienduizenden, die nog in „de neveln van het misverstand“ in het binnenland verkeerden en voor wie het „beeld der werkelijkheden“, namelijk gezinshereniging en vrede, nog niet gekomen is. Dat zijn de door de „repeoblik“ geïnterneerden.

De R. V. D. gaat verder:

„Ook hier te lande werd op dit bezoek critiek uitgeoefend, ook al dient te worden erkend, dat de publiciteitsorganen zich daarbij prijzenswaardige zelfcontrole hebben opgelegd.....“.

We meenen te moeten opmerken, dat het „swaard van Damocles“, dat — volgens Mr C. C. van Helsingten te Pangkal Pinang — in den vorm van papier-toewijzing boven de hoofden der dagbladredacties hangt, wel iets te maken zal hebben met die „prijzenswaardige zelfcontrole“.

De lezer neme nu kennis van de moeilijkheden, welke het gezelschap Koets op zijn reis zooal ontmoette en hoe het die overwon:

„Zoo vertrok dan een gezelschap naar de republiek, dat de Nederlandsche belangstelling op verschillend gebied demonstreerde. Maar, naar spoedig zou blijken, was men er daarmede nog niet: er bleek in het binnenland een sterk wantrouwen te bestaan tegen de bedoelingen van dit gezelschap. Men wilde er in zien: een soort verkapt erkenning ten dienste van een terugkeerend (! G.) koloniaal bewind, zoo sterk werd zelfs de tegenstand, dat nog een oogenblik aarzeling heeft geheerscht. Men vroeg zich af of het niet beter was de reis maar niet te laten doorgaan. Deze vraag werd echter, en vooral door de republikeinsche voorbereiders, ontkennend beantwoord. Immers, zoo redeerde men, dit zou een geheel verkeerd indruk maken. Men zou aan Nederlandsche zijde wellicht den indruk krijgen, dat de republiek veel te verbergen had en daarom geen Nederlanders wilde toelaten. Ook maakte de spoedige komst van de Commissie-Generaal het wenschelijk over gegevens van eigen waarneming te beschikken. Besloten werd daarom het bezoek te laten doorgaan. In het binnenland duurde de door wantrouwen gevoede tegenwerking voort; wel was de ontvangst hoffelijk, maar de opstelling van een program bleek onmogelijk. Men sloot zich als het ware op voor dit Nederlandsche bezoek. Eindelijk waren het de indonesische promotors van het bezoek, die alles in het werk stelden om mislukking te voorkomen en zij waren het (sic!! G.), die noodig oordeelden, dat

Soekarno op duidelijke wijze zijn goedkeuring van dit bezoek zou te kennen geven. Zeer terecht hebben deze promotors de consequenties eener mislukking niet willen dragen, wel wetende welk een ongunstigen terugslag dit zou hebben op het scheppen van een juiste sfeer, die juist voor de komende onderhandelingen zoo noodig was. Nadat nu deze promotors, onmiddellijk na aankomst te Malang, Soekarno hadden bezocht en zijn goedkeuring voor de reis verkregen — een goedkeuring, welke terstond alle deuren wijd heeft geopend — hebben zij ook een bezoek aan Soekarno op het programma gezet. Dit werd door het gezelschap om twee redenen niet geweigerd: In de eerste plaats aanvaardde men de republikeinsche gastvrijheid en daarom was het niet meer dan beleefd ook den gastheer een beleefdheidsbezoek te brengen, te meer waar deze thans voor het welslagen van de reis had gezorgd, terwijl in de tweede plaats een weigering het reisdoel zou kunnen doen mislukken, een risico hetwelk men toen niet meer wilde nemen“.

De ergernis, welke het bezoek bij velen heeft gewekt, zal door de lezing van dit relaas wel niet verminderen, maar eerder toenemen.

De heeren hadden vergeten den gastheer te groeten. Pas tijdens de reis kwamen ze tot de ontdekking, dat ze gebruik maakten van de republikeinsche gastvrijheid en dus daartoe verplicht waren. Sjahrir was weliswaar met de reis ingenomen en deze was mede op zijn verzoek ondernomen, maar Soekarno had instructie gegeven de heeren terughoudend te behandelen. Dan komen ze wel bij mij, zoo redeneerde hij. En ze kwamen! Het resultaat was verbluffend: de stuggen werden vriendelijk, de wantrouwendes vertrouwelijk. We worden nog niet eens gerustgesteld, dat de heeren geen Japansche adviseurs meer in de omgeving van Soekarno vonden.

De schrijver herinnert er dan nog aan, „dat, zuiver gesteld, het slechts eenige Nederlanders betrof, die niet in een officieele functie reisden.....“

Maar dit is niet „zuiver“, doch erg naïef gesteld. De heeren reisden op verzoek van Dr Van Mook, idem van Sjahrir en de bedoeling was, dat zij de Commissie-Generaal, laten we het netjes zeggen, zouden voorlichten.

Met de volgende uitlatingen van den schrijver moeten we het helaas volmaakt eens zijn:

„Inmiddels blijkt uit dit alles toch wel weer duidelijk dat, welke bezwaren wij ook tegen de figuur van Soekarno hebben, hij van de republiek niet te scheiden is. En wederom moeten wij daarom tot de conclusie komen, dat wie de republiek aanvaardt of met haar onderhandelt zeer goed moet begrijpen dat hij dat dan ook doet met Soekarno“.

Maar we teekenen er bij aan, dat vele Nederlanders „zonder verbeeldingskracht“ misschien, maar met besef van wat een Overheid als dienseresse Gods betaamt, dat al meer dan een jaar geleden hebben ingezien. En daarom hebben ze de alarmklok geluid. Helaas voor doovemansooren, dank zij de roomsch-roode coalitie.

Als de R. V. D. de verzuchting slaakt: „Waarom men voor deze waarheid (namelijk: onderhandelen met de republiek is hetzelfde als onderhandelen met Soekarno. G.) zoo vaak nog de oogen sluit en dus kiekeboe blijft spelen met de realiteit, is ons niet erg duidelijk“, dan hebben wij het antwoord gereed. Dit antwoord: Nu speelt „men“ geen kiekeboe meer. Nu is de capitulatie voor Soekarno van het officieus in het officieele gekomen. Immers, Prof. Schermerhorn verklaarde (1 Oct.): „We zijn bereid den door de Indonesiërs (hoeveel kiezers en welke?? G.) gekozen president Soekarno eventueel als leider der indonesische delegatie te ontmoeten“. Maar een jaar lang heeft „men“ kiekeboe moeten spelen. Want een jaar geleden had het Nederlandsche volk zoolets niet geslikt. Dan had de Partij van den Arbeid bij de verkiezingen nog meer klappen gekregen en dan was de roomsch-roode coalitie nog moeilijker en misschien helemaal niet tot stand gekomen. Daarom werd een jaar lang volgehouden, dat men Sjahrir accepteerde, maar Soekarno verfoeide, terwijl „men“ toch heel goed wist, dat Sjahrir geen stap kon doen zonder Soekarno en diens oproerige medestanders. De R. V. D. zegt nu hetzelfde, wat de tegenstanders van het beleid van het driemanschap Schermerhorn - Logemann - Van Mook steeds beweerd hebben: wie de republiek aanvaardt, aanvaardt Soekarno. We voegen er nog aan toe: wie Soekarno aanvaardt, aanvaardt diens Japansche leermeesters. Een jaar lang heeft men deze dingen ontkend en een deel van het Nederlandsche volk heeft er zich door in slaap laten sussen. Hoe vaak heeft Dr Verkuyll het in Nederland herhaald, dat „men“ Soekarno verfoeide, maar met Sjahrir en zijn kabinet, waaronder eenige „christenen“, in zee wilde gaan? De heeren moeten toch beter hebben geweten. Nu noemt „men“ dat „kiekeboe spelen“. Wij noemen dat volksmisleiding.

En NOG zegt Dr Van Mook te Pangkal Pinang op denzelfden dag dat Prof. Schermerhorn bovenvermelde verklaring aflegde: „Vanaf November heeft het constructieve en democratische element zich naar voren geschoven, belichaamd in Sjahrir en zijn groep. Dit element keert zich tegen (! G.) de Japansche getinte collaborateurs en de communisten“.

Het slot van het betoog van den R. V. D. werpt een schril licht op de averochtsche gedachtenwereld, waar-

in de aanhang van de heeren Van Mook, Van der Plas e.s. zich beweegt:

„Tenslotte is het niet aan ons om te oordeelen, wie aan het hoofd van de republiek moet staan; dit moeten de republikeinsche Indonesiërs zelf doen en zij zullen hem oordeelen naar indonesische normen, als de tijd daarvoor rijp is“. Aldus de R. V. D.

Dit bewijst, volgens ons, dat aan deze monopoliehouders van de verbeeldingskracht de heele oorlog onbegrepen is voorbij gegaan.

Wat een verwarring!

De Japanezen hebben Soekarno in het zadel gezet en tenslotte de „repeoblik“ uitgeroepen. Daar kwamen de „Indonesiërs“ absoluut niet aan te pas. De heer Koets beweerde, dat — voorzover hij het kon beoordeelen — de meerderheid van de bevolking achter de republiek staat, die minder officieel, maar wellicht meer intens, met de republiek in aanraking kwamen, beweren het precies andersom. Wie zal het zeggen! Stel echter, dat de meerderheid van de bevolking zich zou uitspreken voor deze republiek en dat zij Soekarno als president begeerde, dan zou alleen maar bewezen zijn dat Java althans niet rijp is eigen lot in handen te nemen.

De R. V. D. publiceert de bovenstaande op denzelfden dag, dat de strop zich sloot om de halzen van een aantal leiders van het deutsche volk. Die zijn niet goedgeoordeeld naar deutsche normen! Zij hadden met eigen hand wellicht niemand vermoord, maar ze waren verantwoordelijk voor een hoop ellende en ze heulden met Hitler, zwoeren hem trouw en volgden zijn bevelen op.

Soekarno, als Jappenknecht, is niet minder schuldig. Wie predikte, na de capitulatie, den oorlog tegen de Nederlanders, met alle middelen? Wie is verantwoordelijk voor het onnoemelijke leed, dat werd uitgestort over duizenden trouwe onderdanen van H.M. de Koningin? Is het niet Soekarno?

Als dan, na meer dan een jaar beschaming en vernedering, het Van Mook-beleid zoodanig heeft wortel geschoten, dat de Commissie-Generaal bereid is eventueel met Soekarno om de conferentietafel te gaan zitten, er op vertrouwend, dat de meerderheid van het Nederlandsche volk dit NU slikken zal, mogen we dit dan noemen: „verheldering van inzicht“?

Of past hier niet eerder het Schriftwoord: „Snelle afloop als der wateren“?

G.

NIEUWS UIT INDIE.

Hier volgt een gedeelte van een brief, uit N. O. Indië verzonden op 30 October '46:

„Ik heb gesproken met personen uit verschillende kringen, officieren, bestuursambtenaren, juristen en menschen uit het bedrijfsleven. Vrijwel allen zijn de meening toegedaan, dat wij verkocht zijn. De erkenning van de „Republiek“ schijnt veel verder te gaan dan van officieele zijde toegegeven is. Op 1 November a.s. verschijnen er muntbiljetten met het portret van Soekarno. Eenigen tijd geleden vroeg een Javaan die een fabriekje wilde beginnen voor het verwerken van kapok of iets dergelijks een voorschot van f 5000 aan het departement van Econ. zaken. Hem is geantwoord dat daarvoor eerst toestemming gevraagd moest worden aan het gelijknamige departement van de republiek. Binnenkort hoop ik U de rede, die mr C. C. Helsingten, voorzitter van de Christelijk Staatk. partij, in Pangkal Pinang gehouden heeft, te kunnen sturen. Misschien ook een verslag van een vergadering dier partij hier te Batavia.“

Van een „bezwaarde“, die tusschen haakjes hier te Batavia kennelijk geweerd is van de gronlijst voor ambtsdragers, kreeg ik „De Reformatie“ ter lezing. In het nummer van 12 Oct. las ik het verzoek van de kerk te Batavia aan de „Synode“ te Zwolle over de zelfstandigwording der Indische kerken. Hierbij zend ik U enkele knipsels uit „CONTACT, kerkblad voor de Geref. Kerken“. In de eerste plaats een artikel van de Ubels waarin hij volmondig erkent dat de Indische kerken synodaal zijn en mede verantwoordelijk voor de beslissingen. Toch vindt hij, dat vrijgemaakten hun attestatie bij de synodale kerken moeten indienen. En de kerkeraad van de kerk, waar ds Ubels thans als hulpprediker aan verbonden is, heeft in September 1944 van den kansel de gemeente opgewekt „Onttrekt U een iegelijke broeder, die ongeregelde wandelt“ daarbij doelende op hen, die den kerkeraad en de gemeente hadden vermaand de zondige besluiten van de Synode niet voor vast en bondig te erkennen.

Ik adresseer dezen brief aan....., omdat het mij bekend is, dat brieven gericht aan adressen, die bij de Indische regering niet bepaald in de gunst staan, soms hun bestemming niet of verminkt bereiken. Ook na de plechtige verzekering in de kamer, dat geen censuur meer toegepast werd“.

Tot zoover het brieffragment.

Kommentaar overbodig.

S.

REPOEBLIK INDONESIA MADE IN JAPAN AND GERMANY.

De Commissie-Generaal heeft, bij monde van haar voorzitter Prof. Schermerhorn, al direct na aankomst op Java, zich beijverd hoopvolle verwachtingen te wekken bij ieder die maar hooren wilde, betreffende een spoedige vreedzame oplossing van „het conflict“. Wie nauwkeuriger toezag kon dat enthousiasme niet aanstonds deelen, want tot nu toe hebben de Nederland-